

Ungdomar intagna på SiS särskilda ungdomshem under 2023

En tabellsammanställning av ADAD inskrivningsintervju

INSTITUTIONSVÅRD I FOKUS, nr 8 2025

Institutionsvård i fokus ges ut av Statens institutionsstyrelse, SiS. Serien omfattar såväl sammanställningar, statistik, redovisningar och utvärderingar som forskningspublikationer. Forskningsrapporterna har en särskild markering på framsidan, en författarpresentation samt uppgifter om finansieringsförfarandet och den vetenskapliga granskningen.

Rapporterna som inte är forskningsrapporter produceras och bereds i regel inom forsknings- och utvecklingsavdelningen. Även företrädare för verksamheten och externa sakkunniga kan vara delaktiga i framtagningen av rapporter, antingen som medförfattare eller granskare.

Beslut om publicering fattas av ett redaktionsråd som består av företrädare från SiS Forsknings- och utvecklingsavdelning samt Kommunikationsavdelningen.

*Ansvarig utgivare för Institutionsvård i fokus är
SiS generaldirektör Elisabet Åbjörnsson Hollmark.*

ISBN: 978-91-89770-07-2

Ungdomar intagna på SiS särskilda ungdomshem under 2023

En tabellsammanställning av ADAD inskrivningsintervju

Publikationerna finns att beställa eller
ladda ner från SiS webbplats.
www.stat-inst.se

Publikationsseriens adress:
Statens institutionsstyrelse
Box 1062, 171 22 Solna

Engelsk titel: Institutional Care in Focus

Copyright: Statens institutionsstyrelse
Produktion: Stibo Complete. 2025.

 Svanenmärkt trycksak, 5041 0004

Ungdomar intagna på SiS särskilda ungdomshem under 2023

En tabellsammanställning av ADAD inskrivningsintervju

Förord

Statens institutionsstyrelse, SiS, ansvarar för individuellt anpassad tvångsvård för unga med allvarliga psykosociala problem. Barn och ungdomar med substansberoende, kriminalitet och annat socialt nedbrytande beteende kan omhändertas för vård utan samtycke enligt lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Ungdomar som begått allvarliga brott kan dömas till påföljd inom SiS enligt lag (1998:608) om verkställighet av sluten ungdomsvård, LSU.

Den här tabellsammanställningen baseras på information från den intervju som görs med barn och ungdomar vid intagning på ett ungdomshem (ADAD inskrivningsintervju). Syftet med sammanställningen är att ge en beskrivning av barnens och ungdomarnas bakgrund, deras situation inom olika livsområden¹ samt det behov av hjälp och stöd som de själva uppger vid intagning.

Tabellsammanställningen är framtagen vid SiS sektion för forskning och utvärdering.

¹ ADAD-formulärets kapitel i intervjudelen kallas för livsområden. Ett livsområde ska spegla den unges vardagsliv. Fokus riktas mot faktorer som påverkar livet, som bland annat fysisk och psykisk hälsa, skola, familj och vänner, bruk av alkohol och narkotika samt inblandning i kriminalitet.

Innehållsförteckning

Inledning.....	7
SiS inskrivningsintervju ADAD	8
Lagrum för placering inom SiS	9
Barn och unga som placerats enligt LVU	9
Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU.....	9
SiS vårdplatser och avdelningar.....	10
Barn och unga som placerats enligt LVU	10
Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU.....	11
Behandlings- och verkställighetsplanering inom SiS	12
Barn och unga som placerats enligt LVU	12
Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU.....	12
Vård- och behandlingsinsatser inom SiS	14
Barn och unga som placerats enligt LVU och ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU.....	14
SiS samarbete med socialtjänsten.....	15
Barn och unga som placerats enligt LVU	15
Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU.....	15
Materialet i sammanställningen.....	16
Datakvalitet	16
Läsanvisningar	16
Tabellsammanställning för år 2023	17
1. Ungdomarnas bakgrund.....	18
Tabellförteckning.....	18
Tabeller	18
2. Tidigare insatser och nuvarande placering	21
Tabellförteckning.....	22
Tabeller	22
Intagningsuppgifter.....	22
Intervjuer med ungdomarna.....	24

3. Fysisk hälsa	26
Tabellförteckning.....	26
Tabeller	27
4. Psykiska och känslomässiga problem	30
Tabellförteckning.....	31
Tabeller	32
5. Familj, vänner och relationer samt utsatthet för våld och övergrepp....	35
Tabellförteckning.....	37
<i>Familj</i>	37
<i>Vänner</i>	37
<i>Relationer</i>	37
<i>Utsatthet för våld, hot och sexuella övergrepp</i>	37
<i>Avslutande frågor</i>	37
Tabeller	38
<i>Familj</i>	38
<i>Vänner</i>	41
<i>Relationer</i>	42
<i>Utsatthet för våld, hot och sexuella övergrepp</i>	43
<i>Avslutande frågor</i>	45
6. Skola.....	47
Tabellförteckning.....	47
Tabeller	48
7. Brottslighet	52
Tabellförteckning.....	52
Tabeller	53
8. Alkohol och narkotika	57
Tabellförteckning.....	57
Tabeller	58
Referenser	62

Inledning

På SiS särskilda ungdomshem vårdas barn och ungdomar enligt lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lag (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård (LSU). Ungdomshemmen kan i undantagsfall och i mån av plats ge vård på frivillig väg enligt socialtjänstlagen (2001:453, SoL).

Tabellsammanställningen inleds med beskrivningar om ADAD inskrivningsintervju, lagrummen för placering på SiS ungdomshem, SiS vård och behandling samt det material som används i tabellerna. Därefter redovisas resultatet av intervjuerna för varje livsområde i form av en inledande sammanfattning samt i tabeller.

SiS inskrivningsintervju ADAD

ADAD (Adolescent Drug Abuse Diagnosis) är en strukturerad intervju som används för att undersöka problem, behov och resurser hos barn och ungdomar som placeras inom SiS.² Intervjun består av ett stort antal frågor som bland annat kartlägger den unges aktuella och tidigare situation och problematik inom olika livsområden som familj, hälsa, relationer, skola, kriminalitet och substansbruk. Intervjun innefattar även uppgifter om ungdomens bakgrund och behandlingshistoria. Utöver de frågor som ställs inom varje område ombeds även ungdomarna att ange hur oroade de är över sin situation samt skatta sitt hjälpbehov inom varje område.

ADAD inskrivningsintervju har flera syften och avser bland annat att göra den unge delaktig i sin vård och behandling genom att själv få beskriva sin situation, sina önskemål och sitt hjälpbehov. Kartläggningen med ADAD utgör också ett viktigt underlag för bedömning, utredning och behandlingsplanering. Information från ADAD-intervjuerna ska också kunna användas för lokal verksamhetsuppföljning och planering där ungdomshemmen kan sammanställa uppgifter från flera intervjuer och på så sätt se vilka behov barnen och ungdomarna har som grupp och om dessa varierar över tid. På motsvarande sätt kan SiS centralt sammanställa uppgifter för att få en övergripande bild av målgruppen och kunna jämföra till exempel pojkar och flickor eller olika åldersgrupper. Informationen från intervjuerna ska även kunna utgöra underlag för forskning och för extern tillsyn och granskning.

För att den unge ska kunna minnas och beskriva tiden innan placeringen så bra som möjligt, bör inskrivningsintervjun genomföras inom tio dagar efter inskrivning på ungdomshemmet. De medarbetare som utsetts till att hålla intervjun har särskild utbildning i intervjuförfarande och dokumentation. Det tar i genomsnitt 1,5 timme att genomföra intervjuerna men tidsåtgången kan variera beroende på hur den unge mår.

Det är frivilligt att delta i intervjun och vissa barn och ungdomar vill eller kan av olika orsaker inte bli intervjuade. Den medarbetare som skulle ha genomfört intervjun ska i sådana fall besvara formulärets frågor om bakgrundsinformation och bortfall med hjälp av aktmaterial (i tabellerna benämns detta som "personaldel"). Här registreras även anledningen till att intervjun inte genomfördes.

² ADAD Manual 2023 & Rutin för behandlingsplanering. Dnr 1.4.2-6811-2020.

Lagrum för placering inom SiS

Barn och unga som placerats enligt LVU

Majoriteten av de barn och unga som vårdas på SiS ungdomshem omhändertas och placeras enligt LVU, efter utredning av socialtjänsten, beslut av socialnämnden och dom i förvaltningsrätten. I LVU-lagstiftningen anges i 2 § LVU att vård ska beslutas om det på grund av fysisk eller psykisk misshandel, otillbörligt utnyttjande, brister i omsorgen eller något annat förhållande i hemmet finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas. I 3 § LVU anges att vård också ska beslutas om den unge utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom missbruk av beroende-framkallande medel, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende. Enligt 6 § LVU får socialnämnden besluta om omedelbart omhändertagande om det är sannolikt att den unge behöver beredas vård med stöd av LVU och rättens beslut om vård inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling. Efter omedelbara omhändertaganden i enlighet med 6 § LVU tar förvaltningsrätten ställning till beslut om vård i enlighet med 2 eller 3 § LVU.³

De flesta barn och ungdomar inom SiS placeras enligt 3 § LVU, medan ett fåtal placeras enligt både 2 och 3 § LVU. Vården bedrivs på uppdrag av och i nära samarbete med socialtjänsten. Vården är inte tidsbegränsad och avslutas när socialtjänsten bedömer att målen med placeringen uppnåtts.

Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU

Ungdomar som begått allvarliga brott i åldern 15 till 17 år kan i allmän domstol dömas till sluten ungdomsvård inom SiS i stället för till fängelse. Ungdomar som döms till sluten ungdomsvård kan ha begått brott som till exempel narkotikabrott, rån, miss-handel, sexualbrott, dråp eller mord. Vården ska bedrivas i nära samarbete med social-tjänsten och kan pågå tills den unge fyller 21 år.

Det är brottet och inte behandlingsbehovet, som avgör vårdtidens längd inom LSU och rätten får bestämma tiden för sluten ungdomsvård till lägst fjorton dagar och högst fyra år.⁴ I 4 § LSU anges att verkställighet av sluten ungdomsvård inleds genom att den dömde tas in i ett särskilt ungdomshem.⁵

³ Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

⁴ Brottsbalk (1962:700)

⁵ Lag (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård

SiS vårdplatser och avdelningar

Under 2023 fanns totalt 709 platser inom SiS för barn och ungdomar som placerats enligt LVU, LSU och SoL. Alla SiS 21 ungdomshem tar emot unga som placerats enligt LVU medan sex av hemmen även tar emot ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU.⁶ Åldersspecifika vårdbehov och ungdomshemmens uppdrag att bedriva antingen grund- eller gymnasieskola medför att skolpliktiga barn och ungdomar under 15 år och icke skolpliktiga ungdomar över 15 år vårdas på olika institutioner.

Barn och unga som placerats enligt LVU

Under 2023 fanns 628 platser för barn och ungdomar placerade enligt LVU (208 för flickor, 401 för pojkar och 19 för antingen flickor eller pojkar). Totalt genomfördes 910 intagningar och medelåldern för barnen och ungdomarna som placerades enligt LVU var 16 år.⁷

Under vistelsen på SiS får ungdomarna behovsanpassade vård- och behandlingsinsatser och erbjuds skolgång. Beroende på den unges behov och vilken insats socialtjänsten efterfrågar kan barnet eller ungdomen placeras på en akut-, utrednings- eller behandlingsavdelning. Sedan 2022 kan den unge också placeras på en avdelning för mottagning och behovsbedömning (MBB), som är en ny avdelningsform där SiS akut- och utredningsverksamhet integrerats i varandra. SiS akut- och utredningsavdelningar kommer stegvis ersättas av avdelningar för mottagning och behovsbedömning fram till 2024.

SiS akut- och utredningsavdelningar samt avdelningar för mottagning och behovsbedömnings tar emot barn och ungdomar under högst åtta veckor för att avbryta akuta och destruktiva beteenden och stabilisera den unges livssituation. Inom ramen för placering på avdelningar för utredning samt mottagning och behovsbedömning kartläggs och bedöms den unges behandlingsbehov för att förbereda och motivera individen till fortsatta insatser och för att bistå socialtjänsten i den fortsatta planeringen. Efter de inledande åtta veckorna tar socialtjänsten ställning till SiS underlag och rekommendationer om fortsatt vård och kan besluta om vård på behandlingsavdelning vid SiS särskilda ungdomshem, eller om insatser på till exempel HVB, i familjehem eller i föräldrahemmet.

Vården på SiS behandlingsavdelningar är inriktad på att stärka den unges förutsättningar för ett socialt fungerande liv utanför institutionsmiljön. Socialtjänsten kan välja att inleda den unges vård på en behandlingsavdelning, men oftast föregås behandlingsplaceringar av vård på en akutavdelning, utredningsavdelning eller på avdelning för mottagning och behovsbedömning. Vården upphör när socialtjänsten bedömer att målen med placeringen uppnåtts.

⁶ SiS i korthet 2023.

⁷ SiS i korthet 2023.

Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU

På sex av de 21 ungdomshemmen fanns år 2023 avdelningar med sammanlagt 81 platser (varav två platser för flickor) för vård av ungdomar som verkställde påföljd enligt LSU. Under verkställigheten på SiS får ungdomarna behovsanpassade vård- och behandlingsinsatser och erbjuds skolgång. Utredande och kartläggande insatser genomförs inom ramen för verkställigheten på behandlingsavdelningar, som är den enda avdelningsformen inom SiS LSU-vård. Utslussning och återanpassning i samhället ska vara i fokus under verkställigheten.⁸

⁸ <https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/sluten-ungdomsvard-lsu/>

Behandlings- och verkställighetsplanering inom SiS

Inom SiS utgår bedömning och behandling från principerna om risk, behov och mottaglighet (RBM) och i samband med inskrivning genomförs en strukturerad risk- och behovsbedömning av medarbetare med särskilt uppdrag och utbildning. RBM-bedömningen utgör, tillsammans med underlag från socialtjänstens utredning, den unges dom, ADAD inskrivningsintervju samt samtal och kartläggningar som genomförs av avdelningspersonal, psykolog och sjuksköterska, grunden för att bedöma vårdbehov, formulera mål och planera behandlingsaktiviteter. I enlighet med SiS rutin för behandlingsplanering⁹ och riktlinjer för utformning och genomförande av sluten ungdomsvård¹⁰ upprättas behandlingsplaner respektive verkställighetsplaner som anger vilka mål och delmål den unge ska arbeta med, vem som ansvarar för att genomföra de planerade aktiviteterna samt när och hur planen ska följas upp.

Barn och unga som placerats enligt LVU

När barn och ungdomar vårdas enligt LVU upprättar socialtjänsten vård- och genomförandeplaner och formulerar ett uppdrag till den som ska utföra vården. Med utgångspunkt i socialtjänstens planer och uppdrag upprättar SiS en behandlingsplan som beskriver hur vården på ungdomshemmet kommer att genomföras i detalj och över tid. Behandlingsplaneringen sker i flera steg i samverkan med den unge och socialtjänsten. För att barnet eller ungdomen ska känna sig delaktig och ges inflytande över sin vård genomförs löpande avstämnings- och uppföljningssamtal där SiS medarbetare för dialog om behandlingsplanen och den unges egen uppfattning om vårdbehov och insatser. Den unges vårdnadshavare och nätverk görs delaktiga genom uppdrags- och uppföljningsmöten, behovskartläggningar och genom information om hur vården fortlöper.¹¹ Behandlingsplanerna revideras var fjärde vecka på akut- och mottagning och behovsbedömningsavdelningar, samt var åttonde vecka på behandlingsavdelningar.

Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU

Verkställighet enligt LSU inleds på en läsbar avdelning där behandlingsteamet bedömer risk för återfall i kriminalitet och behov av vård och behandling. Bedömningen och planerade behandlingsinsatser formuleras i en individuell verkställighetsplan som omfattar insatser för tiden på ungdomshemmet och för utslussningen från SiS.

De planerade aktiviteterna syftar till att påverka färdigheter, beteenden och attityder som bidrar till att upprätthålla ungdomarnas antisociala beteende och minska risken för återfall i kriminalitet. Ungdomar som blivit dömda till sluten ungdomsvård deltar även i ungdomshemmets skolundervisning.¹² Under utslussningen har SiS möjlighet att placera den dömda för vård utanför SiS för deltagande i konkreta åtgärder som utbildning, praktik, bostad och fritidsaktiviteter. Den unge kan under utslussningstiden bo på öppen avdelning, någon form av utslussningsboende, HVB-hem, familjehem eller liknande.

⁹ Rutin för behandlingsplanering. Dnr 1.4.2-6811-2020

¹⁰ Riktlinjer för utformning och genomförande av sluten ungdomsvård (LSU). Dnr 1.4.2-3890-2018

¹¹ Rutin för behandlingsplanering. Dnr 1.4.2-6811-2020.

¹² <https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/sluten-ungdomsvard-lsu/>

Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU har rätt till delaktighet och inflytande i vården och åsikter, önskemål och förmåga ska beaktas. Den dömde ska känna till sin verkställighetsplanering och involveras i denna genom att uppmuntras att delta i möten och ges stöd i att föra fram synpunkter och förslag. Ungdomens nätverk ska involveras och göras delaktigt tidigt i verkställigheten genom till exempel nätverksmöten för att planera för utslussning. Verktällighetsplanen följs upp kontinuerligt var åttonde vecka och revideras vid behov.

Vård- och behandlingsinsatser inom SiS

Barn och unga som placerats enligt LVU och ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU

Utgångspunkten för SiS vård och behandling är att genom omsorg och en fungerande vardagsstruktur verka för det som stabiliserar tillvaron under placeringen. Målsättningen är att skapa tillräcklig stabilitet i barnets eller ungdomens fungerande och livssituation så att fortsatta vårdinsatser kan ges utanför institutionsmiljön. Samtliga placerade inom SiS har rätt till omsorg och stabilisering, behovsbedömning och behandling, skola samt hälso- och sjukvård. SiS strukturerade vård- och behandlingsinsatser är kunskapsbaserade och individuellt anpassande utifrån den unges behandlings- eller verkställighetsplan. Vården utgår från SiS riktlinjer för utformning och genomförande av SiS behandlingstjänst ungdom¹³, riktlinjer för utformning och genomförande av slutna ungdomsvård¹⁴ och riktlinjer för arbete med kunskapsbaserade program¹⁵. I samtliga riktlinjer betonas att relationsskapande och uppbyggnad av tillit är av stor betydelse för att skapa motivation och tilltro till förändring hos den unge. Enligt riktlinjerna för arbete med kunskapsbaserade program ska ungdomshemmen erbjuda strukturerade MI-samtal och deltagande i programmen A-CRA (Adolescent Community Reinforcement Approach) eller ÅP (Återfallsprevention) i syfte att behandla skadligt bruk och beroende. För att minska återfall i kriminalitet ska behandlingsprogrammet PULS (Problemlösning, Umgänge, Livsmål, Självkontroll) erbjudas LSU-dömda medan PULS eller ART (Aggression Replacement Training) ska erbjudas LVU-placerade. För barn och ungdomar som begått sexuella övergrepp ska deltagande i STOPPA-programmet (Start, Teori Och Praktik, Paus, Avslut) erbjudas.¹⁶

På behandlingsavdelningar för skolpliktiga ska vårdnadshavare, familjehemsföräldrar eller annan omsorgsbas erbjudas deltagande i KOMET (KOMmunikationsMETod) i syfte att stärka kommunikationsfärdigheter och relationer samt minska konflikter i familjen. Behandlingsprogrammen ACT (Acceptance and Commitment Therapy) och TFCO (Treatment Foster Care Oregon) är inte obligatoriska insatser men kan erbjudas om verksamheten anser att behov finns.¹⁷ Institutionerna tar emot barn och ungdomar med olika behandlingsbehov och beroende på hemmens inriktning erbjuds därför något olika behandlingsprogram.¹⁸

¹³ Riktlinjer för utformning och genomförande av SiS behandlingstjänst ungdom. Dnr 1.4.2-4656-2014

¹⁴ Riktlinjer för utformning och genomförande av slutna ungdomsvård (LSU). Dnr 1.4.2-3890-2018

¹⁵ Riktlinjer för arbete med kunskapsbaserade program. Dnr 1.4.2-904-2022

¹⁶ Riktlinjer för arbete med kunskapsbaserade program. Dnr 1.4.2-904-2022

¹⁷ Riktlinjer för arbete med kunskapsbaserade program. Dnr 1.4.2-904-2022

¹⁸ Läs mer på: (<https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/behandlingsmetoder/>)

SiS samarbete med socialtjänsten

Under vårdtiden har kommunernas socialtjänst det övergripande vårdansvaret för placerade barn och unga inom SiS och ska svara för att planera och följa upp vården. Socialtjänsten ska även tillse att de unga ges tillgång till bland annat hälso- och sjukvårdsinsatser och att det finns en planering för tiden efter SiS. För att åstadkomma varaktiga förändringar måste samarbetet mellan SiS, socialtjänsten och regionerna fungera väl och det behöver utifrån behov säkerställas fortsatta insatser såsom hälso- och sjukvård, vård av skadligt bruk och beroende, skola, sysselsättning och boende.

Barn och unga som placerats enligt LVU

Vård och behandling utförs på socialtjänstens uppdrag och insatserna planeras och genomförs i enlighet med individuella behandlingsplaner som upprättas inom SiS. Socialtjänsten har i uppgift att noggrant följa upp vården och placeringen genom tät samverkan med SiS-hemmet. Socialtjänstens uppföljning syftar till att kontrollera att vården sker på ett korrekt sätt och utgår från den unges behov, samt säkerställa att socialnämnden ges nödvändiga underlag för att kunna avgöra om vården ska fortgå eller upphöra.¹⁹

Ungdomar som verkställer påföljd enligt LSU

Socialtjänsten har kvar det övergripande ansvaret för en långsiktig planering av insatser för den dömda. SiS ansvarar dock för verkställigheten och ska samråda med socialnämnden inför planläggning och genomförande av denna. Socialnämnden ska följa utvecklingen hos den unge som verkställer påföljd och ha en tät samverkan med SiS-hemmet. Samverkan är särskilt angelägen i anslutning till frigivning då socialnämnden har ett ansvar att tillsätta nödvändiga insatser efter avslutad placering för att underlätta återanpassning samt motverka återfall i kriminalitet och en ogynnsam utveckling hos den unge. Insatserna efter avslutad verkställighet kan vara frivilliga men om detta inte bedöms vara möjligt kan socialnämnden besluta om att den unge placeras enligt LVU efter verkställd LSU-påföljd. SiS och socialtjänsten ska även samråda gällande utslussning som sker i slutet av strafftiden.²⁰

¹⁹ Placerade barn och unga – Handbok för socialtjänsten

²⁰ Barn och unga som begår brott – Handbok för socialtjänsten.

Materialiet i sammanställningen

Sammanställningens tabeller återger ett urval av ungdomarnas svar på frågorna i ADAD inskrivningsintervju samt intervjuarens svar på frågor om administrativa uppgifter och bortfall. En del ungdomar vårdas flera gånger på ett ungdomshem under ett och samma år och kan därför ha blivit intervjuade flera gånger. I sammanställningen redovisas endast ett intervjutillfälle per ungdom.

Datakvalitet

När intervjuer används som insamlingsmetod finns alltid en risk att svarspersonen anpassar sina svar efter till exempel intervjuarens och samhällets förväntningar. Ungdomarna som besvarar intervjun befinner sig också i en sårbar position och är omhändertagna med tvång, vilket i vissa fall kan tänkas påverka deras svar. Olika intervjuare kan också få olika svar eller tolka svaren på olika sätt. Denna felkälla minskas troligen genom intervjuformulärets struktur med nästan enbart fasta svarsalternativ, att intervjun har en tillhörande manual för genomförande samt att intervjuarna har genomgått utbildning. En annan möjlig felkälla är att frågorna ofta rör händelser som inträffat en tid tillbaka. Livssituationen innan intagning kan upplevas komplicerad och rörig och vara svår att minnas efter en längre tid och för att minska risk för felaktigheter redovisas endast intervjuer som har genomförts inom 30 dagar efter intagning. Då bortfallet avseende deltagande i ADAD inskrivningsintervju är stort behöver generaliseringar och tolkningar genomföras med försiktighet.

Läsanvisningar

Redovisningen av tabellerna följer de livsområden som ingår i intervjun. Respektive område inleds med en resultatsammanfattning och en förteckning över ingående tabeller följt av tabellerna med ungdomarnas svar.

Ungdomarnas svar redovisas fördelade på kön och ålder. I tabellrubriken framgår frågenumret i ADAD-inskrivningsformulär²¹ samt vilken grupp ungdomar som redovisningen rör. I tabellens nedre del anges hur många som besvarat den aktuella frågan och det interna bortfallet. För att minska risken för att enskilda individer ska kunna identifieras i tabellerna, redogörs inte svar på frågor samt delfrågor som besvarats av färre än fem individer. Dessa svar markeras istället med ett kryss (x).

²¹ ADAD-inskrivningsformulär med tillhörande manual finns tillgänglig på SiS webbplats.

Tabellsammanställning för år 2023

Under 2023 genomfördes 1011 intagningar på SiS ungdomshem. Av dessa intagningar var 910 enligt LVU och 101 enligt LSU. Ett fåtal barn och ungdomar placerades med stöd av SoL år 2023.²²

Under 2023 registrerades totalt 441 ADAD inskrivningsintervjuer. I denna sammanställning redovisas enbart intervjuer som har genomförts inom 30 dagar efter intagning (30 intervjuer exkluderades) och enbart en intervju per ungdom (6 intervjuer exkluderades). Det återstår 405 intervjuer som ingår i sammanställningen. Det registrerades även 170 ADAD-formulär (28 procent av samtliga formulär) med bakgrunds- och bortfallsinformation för ungdomar som inte kunde eller ville delta i intervjun. Den vanligaste anledningen till att intervjun inte genomförts var att ungdomen inte ville intervjuas (56 procent), följt av annan orsak (28 procent), språksvårigheter (11 procent) och att vistelsetiden var för kort (5 procent.).

Tabellsammanställningen bygger på information från 405 barn och ungdomar, vilket utgör 43 procent av samtliga placerade under året 2023. Av dessa är 128 flickor (32 procent) och 277 pojkar (68 procent). De barn och ungdomar som ingår är mellan 11 och 20 år gamla, med en medelålder på 16 år för båda könen. Andelen ungdomar i den yngsta åldersgruppen, 15 år eller yngre, är 39 procent, 40 procent är 16 - 17 år och 21 procent är 18 år eller äldre.

Tabell A. Åldersfördelning inom kön. Procent.

	Pojkar	Flickor	Totalt
-15	36	45	39
16-17	42	36	40
18-	21	20	21
Totalt, antal	277	128	405

Det är en större andel pojkar än flickor i samtliga åldersgrupper och könsskillnaden är störst för 16 - 17-åringar och minst för de yngsta ungdomarna (se tabell B nedan).

Tabell B. Könsfördelning inom åldersgrupper. Procent.

	-15	16-17	18-	Totalt
Pojkar	64	72	70	68
Flickor	36	28	30	32
Totalt, antal	158	163	84	405

²² SiS i korthet 2023.

I. Ungdomarnas bakgrund

Sju av tio ungdomar som deltog i ADAD-intervjun är födda i Sverige (större andel av flickorna än av pojkarna) och 62 procent har svenska som modersmål. Något över 40 procent av ungdomarna har bott med någon av sina föräldrar året innan SiS-placeringen medan 30 procent har bott på institution eller behandlingshem.

Majoriteten av ungdomarna har flyttat många gånger i sitt liv och 19 procent har flyttat fler än 10 gånger före 16 års ålder. Hälften av ungdomarna har rymt hemifrån (varit borta minst en natt) minst en gång. Drygt hälften av flickorna och 23 procent av pojkarna har rymt hemifrån fyra gånger eller fler. Av ungdomarna har 14 procent minst en förälder som är avliden.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av ungdomarna

Tabell 1.1	Födelseland (C6)
Tabell 1.2	Modersmål (C9)
Tabell 1.3	Utlandsföddas ålder vid ankomst till Sverige (C8)
Tabell 1.4	Antal flyttar före 16 års ålder (C46)
Tabell 1.5	Antal rymningar hemifrån och varit borta minst en natt (C47)
Tabell 1.6	Föräldrarnas civilstånd vid intervjutillfället (C20, C22 & C24)
Tabell 1.7	Boendeförhållande under året före intagning (C30b)
Tabell 1.8	Föräldrarnas sysselsättning (C35 & C39)

TABELLER

Tabell 1.1 Födelseland (C6). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Födda i Sverige	67	82	76	63	79	72
Födda i annat land	33	18	24	37	21	28
Procentbas, antal	276	128	157	163	84	404
Bortfall, antal	1	0	1	0	0	1
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 1.2 Modersmål (C9).

	Antal	%
Svenska	251	62
Annat språk	154	38
Procentbas, antal	405	405
Bortfall	0	
Totalt, antal	405	

Tabell 1.3 Utlandsföddas ålder vid ankomst till Sverige (C8).

	Antal	%
0–2 år	20	18
3–6 år	36	33
7–9 år	30	27
10–12 år	19	17
13 år och äldre	5	5
Procentbas, antal	110	
Bortfall	5	
Totalt, antal	115	

Tabell 1.4 Antal flyttar före 16 års ålder (C46). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte flyttat	12	6	8	8	18	10
1–3 gånger	37	19	26	38	29	31
4–6 gånger	27	24	26	25	27	26
7–9 gånger	12	20	19	11	10	14
10 eller fler gånger	13	31	21	18	16	19
Procentbas, antal	264	121	154	152	79	385
Bortfall, antal	13	7	4	11	5	20
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 1.5 Antal rymningar hemifrån och varit borta minst en natt (C47). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte rymt	58	28	49	51	49	50
1–3 gånger	18	20	23	17	14	19
4 eller fler gånger	23	52	28	32	38	32
Procentbas, antal	265	106	143	148	80	371
Bortfall, antal	12	22	15	15	4	34
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 1.6 Föräldrarnas civilstånd vid intervju tillfället (C20, C22 & C24). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Gifta/sammanboende	30	21	19	33	30	27
Aldrig sammanlevt	4	2	3	4	4	3
Skilda/separerade	53	62	64	51	49	56
Någon avliden	13	15	14	12	17	14
Procentbas, antal	276	126	158	161	83	402
Bortfall, antal	1	2	0	2	1	3
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 1.7 Boendeförhållande under året före intagning (C30b). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Båda föräldrarna/adoptiv	24	7	12	24	20	18
Enbart mor	22	12	24	15	15	19
Enbart far	5	3	4	4	5	4
Mor med partner	1	1	1	1	1	1
Far med partner	1	2	2	1	0	1
Syskon	0	0	0	0	1	0
Mor-eller farföräldrar	0	2	1	0	2	1
Andra släktingar	1	0	1	0	1	1
Familje-/fosterhem	9	15	17	8	5	11
Institution/behandlingshem	27	35	32	30	25	30
Levt ensam	1	0	1	1	0	1
Pojkvän/flickvän/make/maka	0	4	1	1	5	2
Vänner/kamrater	1	0	1	1	0	1
Växervis boende mellan far/mor	1	3	3	2	1	2
Stödboende	1	5	1	3	5	2
Gruppboende	0	2	0	2	1	1
Fängelse/psyk.klinik	0	0	0	0	0	0
Annat	5	10	2	8	12	7
Procentbas, antal	269	128	156	157	84	397
Bortfall, antal	8	0	2	6	0	8
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

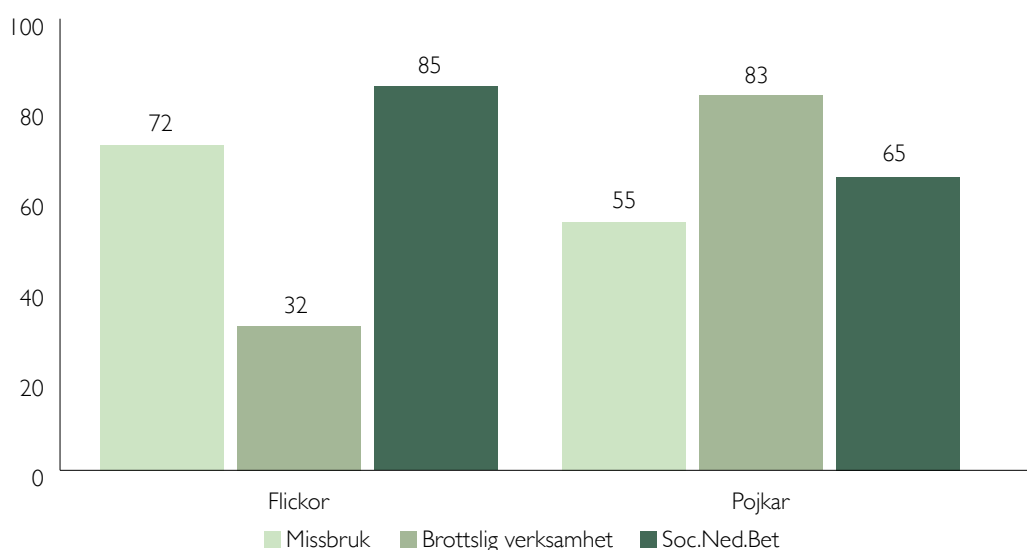
Tabell 1.8 Föräldrarnas sysselsättning (C35 & C39). Procent.

	Moderns sysselsättning			Faderns sysselsättning		
	Pojkar	Flickor	Totalt	Pojkar	Flickor	Totalt
Arbetar	60	52	57	65	68	66
Arbetslös	11	13	11	8	4	6
Utbildning	8	4	7	1	1	1
Förtids-/pensionerad	1	3	1	2	7	3
Sjukskriven	6	18	10	6	5	6
Hemarbetande	2	0	1	0	0	0
Föräldraledig	2	0	1	0	1	0
Annat	0	3	1	4	2	4
Vet inte	11	8	10	14	12	13
Procentbas, antal	262	119	381	224	100	324
Bortfall, antal	15	9	24	53	28	81
Totalt, antal	277	128	405	277	128	405

2. Tidigare insatser och nuvarande placering

Majoriteten (92 procent) av de ungdomar som besvarat ADAD inskrivningsintervju och som uppfyller inklusionskriterierna för denna sammanställning är intagna enligt LVU, 8 procent enligt LSU och ingen enligt SoL. Nästan alla ungdomar har vårdats på låsbar plats vid tidpunkten för inskrivningsintervjun. Majoriteten av ungdomarna, 66 procent, har tidigare varit placerade på institution eller behandlingshem. Hälften har varit placerade i familjehem.

Den vanligaste placeringsorsaken är annat socialt nedbrytande beteende²³. Det är stor könsskillnad, flickor placeras oftare än pojkar på grund av annat socialt nedbrytande beteende. Pojkar placeras istället i betydligt större utsträckning än flickor på grund av brottslig verksamhet som är den vanligaste placeringsorsaken för pojkar. Skadligt bruk och beroende benämns i LVU-lagstiftningen och i ADAD-intervjun som missbruk. Missbruk som placeringsorsak är vanligare för flickor än för pojkar, se figur 1.

Figur 1. Placeringsorsaker, andel inom kön (A20 & A21; se även tabellerna 2.5 – 2.7).

²³ Med annat socialt nedbrytande beteende menas enligt lagtexten att ungdomen beter sig på ett sätt som avviker från samhällets grundläggande normer. Det kan till exempel handla om att ungdomen har begått något eller några allvarliga brott utan att det betraktas som brottslig verksamhet. Det kan även handla om att ungdomen mer än tillfälligt vistas i olämpliga miljöer som i t.ex. missbruksmiljöer, eller att ungdomen har sex mot ersättning. Exempelen är inte uttömmande och socialnämnden måste alltid göra en sammantagen bedömning utifrån de beteenden som den aktuella ungdomen uppvisar.

TABELLFÖRTECKNING

Dessa frågor fylls i av SiS medarbetare eller hämtas automatiskt från KAJ²⁴

Tabell 2.1	Tidigare intagen på SiS (A12 & A13)
Tabell 2.2	Lagrum vid placering (A18)
Tabell 2.3	Typ av plats (A17)
Tabell 2.4	Typ av placering (A15)
Tabell 2.5	Placerade för missbruksproblem (A20a)
Tabell 2.6	Placerade för brottslig verksamhet (A20b)
Tabell 2.7	Placerade för annat socialt nedbrytande beteende (A20c, A21)

Dessa frågor besvaras av ungdomarna

Tabell 2.8	Har eller har haft kontaktperson eller kontaktfamilj via socialtjänsten (C59)
Tabell 2.9	Tidigare placering i familjehem (C48 & C49)
Tabell 2.10	Tidigare placering på institution/behandlingshem (C54 & C55)
Tabell 2.11	Vistelse i direkt anslutning till intagning (C62a)

TABELLER

Intagningsuppgifter

Tabell 2.1 Tidigare intagen på SiS (A12 & A13). Procent.

		Kön		Ålder			Totalt
		Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Tidigare intagen på aktuell institution	Nej	95	90	94	96	87	94
	Ja	5	10	6	4	13	6
Tidigare intagen på annan SiS-institution	Nej	76	67	85	70	56	73
	Ja	24	33	15	30	44	27

Populationen är alla intervjuer (N=405). Det totala bortfallet för respektive fråga är 0,2 – 1,2 procent.

Tabell 2.2 Lagrum vid placering (A18). Procent.

		Kön		Ålder			Totalt
		Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
6 § LVU – omedelbart		56	49	68	56	23	54
3 § LVU – eget beteende		28	36	21	31	49	31
2 § LVU – miljöfall		0	0	0	0	0	0
2, 3 § LVU		4	15	10	8	1	7
4 kap. 1 § SoL – frivilligt		0	0	0	0	0	0
LSU		12	0	1	6	27	8
Procentbas, antal		277	128	158	163	84	405
Bortfall, antal		0	0	0	0	0	0
Totalt, antal		277	128	158	163	84	405

²⁴ SiS klientadministrativa journalsystem

Tabell 2.3 Typ av plats (A17). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Öppen	1	0	0	1	0	0
Låsbar/sluten	99	100	100	99	100	100
Procentbas, antal	277	128	158	163	84	405
Bortfall, antal	0	0	0	0	0	0
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

I de allra flesta fall inleds vården på låsbar plats, placeringen övergår till öppen plats så fort det är lämpligt.

Tabell 2.4 Typ av placering (A15). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Akut	140	26	76	68	28	166
Utredning	7	1	5	3	0	8
Behandling	9	9	14	1	3	18
LSU	35	0	1	11	23	35
MBB	86	92	62	86	23	178
Procentbas, antal	277	128	158	163	84	405
Bortfall, antal	0	0	0	0	0	0
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 2.5 Placerade för missbruksproblem (A20a). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	45	28	48	37	29	40
Ja	55	72	52	63	71	60
Procentbas, antal	263	127	157	153	80	390
Bortfall, antal	14	1	1	10	4	15
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 2.6 Placerade för brottslig verksamhet (A20b). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	17	68	36	31	33	34
Ja	83	32	64	69	68	66
Procentbas, antal	264	127	157	154	80	391
Bortfall, antal	13	1	1	9	4	14
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 2.7 Placerade för annat socialt nedbrytande beteende (A20c, A21). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Socialt nedbrytande beteende	65	85	85	66	53	71
Varav:						
Vistelse i olämpliga miljöer	83	86	84	86	81	84
Enstaka allvarligt brott	66	37	52	51	71	54
Skolproblem	52	61	62	52	43	55
Psykiatrisk problematik	22	60	29	41	52	37
Relationsproblem	26	48	46	24	24	35
Andra skäl	13	28	26	16	3	19
Procentbas, antal	262	127	157	153	79	389
Bortfall, antal	15	1	1	10	5	16
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Delfrågornas bortfall är 1,8 – 7,9 procent.

INTERVJUER MED UNGDOMARNA

Tabell 2.8 Har eller har haft kontaktperson eller kontaktfamilj via socialtjänsten (C59). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	41	46	45	38	46	43
Ja	59	54	55	62	54	57
Procentbas, antal	270	125	154	158	83	395
Bortfall, antal	7	3	4	5	1	10
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 2.9 Tidigare placering i familjehem (C48 & C49). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Ingen placering	62	25	39	61	51	50
1 gång	16	21	21	14	19	18
2 gånger	8	21	15	9	12	12
3 eller fler gånger	14	34	25	17	18	20
Procentbas, antal	276	126	158	160	84	402
Bortfall, antal	1	2	0	3	0	3
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 2.10 Tidigare placering på institution/behandlingshem (C54 & C55). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Ingen placering	41	19	30	40	30	34
1 gång	22	20	26	18	18	21
2 gånger	12	18	15	13	12	14
3 eller fler gånger	26	43	28	29	40	31
Procentbas, antal	274	121	155	156	84	395
Bortfall, antal	3	7	3	7	0	10
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 2.11 Vistelse i direkt anslutning till intagning (C62a). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Föräldrahemmet	23	15	21	21	19	21
Eget boende	1	3	0	1	6	2
Släkting	1	1	1	1	1	1
Familje-/fosterhem	4	7	10	2	0	5
SiS ungdomshem	5	6	5	6	6	5
Annan behandlingsinstitution	21	24	28	19	15	22
Avgiftningsklinik	0	2	0	1	1	1
Psykiatrisk klinik	0	2	1	1	1	1
Häkte	25	3	9	26	20	18
Fängelse	0	1	0	1	0	0
Avviken eller på rymmen	12	18	15	13	15	14
Vagabonderande liv	1	2	0	1	4	1
Annat	5	17	11	7	11	9
Procentbas, antal	275	127	158	160	84	402
Bortfall, antal	2	1	0	3	0	3
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

3. Fysisk hälsa

Regionerna är ansvariga för ungdomarnas hälso- och sjukvård men SiS utför vissa vårdinsatser såsom läkemedelshantering och olika typer av bedömningar. De flesta hälso- och sjukvårdsinsatser kräver samarbete med andra aktörer som exempelvis vårdcentraler, BUP och tandläkarmottagningar. I de hälso- och sjukvårdsinsatserna som SiS utför ingår:

- elevhälsa
- hälsosamtal med sjuksköterska
- bedömningssamtal med psykolog
- tillgång till läkare, sjuksköterska och psykolog i begränsad omfattning
- läkemedelsbehandling
- bedömning och åtgärder av olika hälsoproblem
- psykiatriska bedömningar
- intern och extern samverkan kring ungdomarna
- hjälp till tandvård

I ADAD-intervjun finns ett antal hälsoproblem beskrivna där ungdomarna ombeds svara ja eller nej. En femtedel av ungdomarna uppger att de har minst 6 av de 25 listade hälsoproblemen. Andelen flickor som uppger 6 eller fler hälsoproblem är mycket högre än andelen pojkar: 41 procent av flickorna och 11 procent av pojkarna. Det absolut vanligaste problemet för båda könen är sömnproblem, vilket 60 procent av ungdomarna uppger. Ryggont (32 procent), dålig syn (32 procent), allergi/astma (30 procent), ofta huvudvärk (28 procent) och problem med tänderna (23 procent) är andra vanliga problem. Vidare är, ofta ont i magen (31 procent), hjärtklappning (31 procent), andnings-svårigheter (26 procent), illamående/kräkningar (25 procent) och ätproblem (22 procent) också vanliga bland flickor. Flickor och pojkar har någon form av kroniska medicinska problem i ungefär samma utsträckning (23 och 21 procent).

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av ungdomarna

Tabell 3.1	Ungdomarnas bedömning av den egna fysiska hälsan (D5)
Tabell 3.2	Kroniska medicinska problem (D8)
Tabell 3.3	Hälsoproblem (D10)
Tabell 3.4	Antal hälsoproblem, baserat på svaren i tabell 3.3
Tabell 3.5	Andel flickor som har varit med om abort och/eller missfall (D10a)
Tabell 3.6	Oro över eller besvär av fysiska hälsoproblem senaste 30 dagarna (D12)
Tabell 3.7	Önskemål om hjälp för fysiska hälsoproblem (D13)

TABELLER

Tabell 3.1 Ungdomarnas bedömning av den egna fysiska hälsan (D5). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Dålig	3	3	3	2	6	3
Ganska bra	26	40	31	36	20	31
Bra	43	46	43	39	53	44
Mycket bra	28	11	24	23	20	23
Procentbas, antal	275	127	157	162	83	402
Bortfall, antal	2	1	1	1	1	3
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 3.2 Kroniska medicinska problem (D8). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte kroniska problem	79	77	83	74	77	78
Kroniska problem	21	23	17	26	23	22
Procentbas, antal	270	125	154	160	81	395
Bortfall, antal	7	3	4	3	3	10
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 3.3 Hälsoproblem. (D10). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Sömnproblem	52	76	54	61	69	60
Ryggont	27	42	24	39	31	32
Dålig syn	26	46	28	38	30	32
Allergi/astma	26	39	30	36	20	30
Ofta huvudvärk	23	39	25	31	29	28
Problem med tänderna	19	31	19	25	27	23
Hjärtklappning	14	31	16	26	15	20
Ofta ont i magen	10	31	15	20	14	17
Svårt att andas	8	26	14	17	8	14
Ätproblem	9	22	13	14	11	13
Undervikt	11	13	14	11	10	12
Illamående/kräkningar	4	25	11	12	8	11
Återkommande förkylning	8	12	7	12	6	9
Hörselproblem	7	13	5	10	12	8
Svimningsanfall	4	16	9	7	7	8
Övervikt	6	13	10	7	6	8
Krampanfall	4	12	5	8	6	6
Underlivsbesvär	0	8	2	2	5	3
Diarré	3	4	X	X	X	3
Sängvätning	X	X	X	X	X	2
Könssjukdom	X	X	X	X	X	1
Hepatit B	X	X	X	X	X	0
Hepatit C	X	X	X	X	X	0
Hiv/aids	X	X	X	X	X	0
TBC	X	X	X	X	X	0

Det totala bortfallet för respektive fråga är 0,5 – 2,2 procent.

Tabell 3.4 Antal hälsoproblem, baserat på svaren i tabell 3.3. Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inga	17	3	17	9	12	13
1–2 problem	40	18	32	35	32	33
3–5 problem	32	38	34	31	39	34
6 eller fler problem	11	41	17	25	17	20
Procentbas, antal	276	127	157	162	84	403
Bortfall, antal	1	1	1	1	0	2
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 3.5 Andel flickor som har varit med om abort och/eller missfall (D10a).

	%
Abort	14
Missfall	12

Det totala bortfallet för respektive fråga är 0,0 – 1,6 procent.

Tabell 3.6 Oro över eller besvär av fysiska hälsoproblem senaste 30 dagarna (D12). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	78	61	79	70	68	73
Lite	17	28	18	20	26	21
Ganska mycket	2	6	1	5	5	3
Mycket	3	5	3	5	1	3
Procentbas, antal	275	127	155	163	84	402
Bortfall, antal	2	1	3	0	0	3
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 3.7 Önskemål om hjälp för fysiska hälsoproblem (D13). Procent.

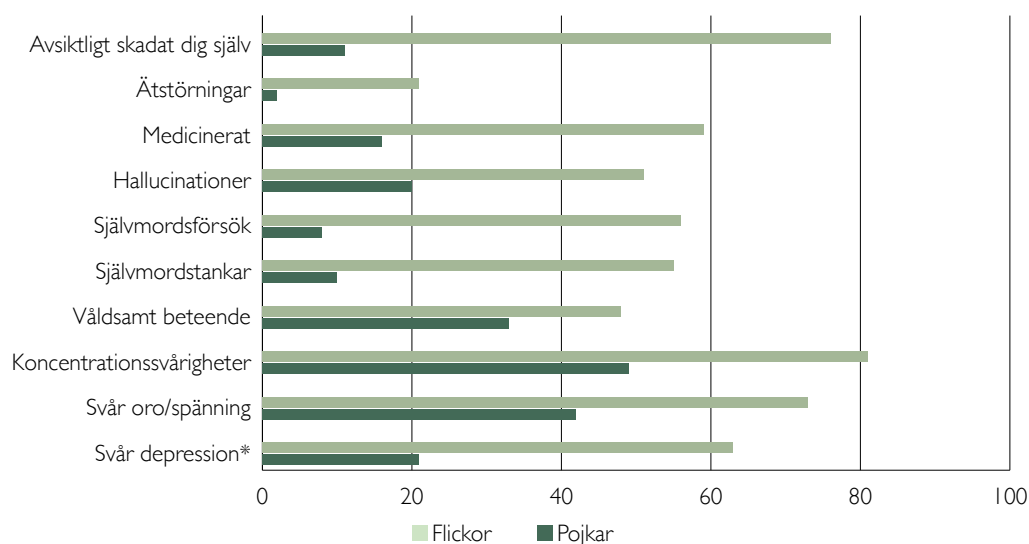
	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	63	43	65	56	45	57
Lite	16	28	18	20	24	20
Ganska mycket	9	11	8	9	13	10
Mycket	12	18	10	15	18	14
Procentbas, antal	273	127	154	162	84	400
Bortfall, antal	4	1	4	1	0	5
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

4. Psykiska och känslomässiga problem

I ADAD-intervjun listas ett antal problematiska känslor, beteenden och reaktioner som ungdomarna får svara om de känner igen sig i. Överlag är det betydligt fler flickor än pojkar som har haft dessa problem. Mer än hälften av flickorna och 15 procent av pojkarna känner igen sig i 16 eller fler av de listade problemen. Problem som uppges av mer än hälften av både flickor och pojkar är: inte lita på folk och att känna sig uttråkad. Mer än hälften av flickorna behöver dessutom sömnmediciner, har svårt att kontrollera ilska, har svårt att uttrycka känslor, känner sig ointresserade av det mesta, dagdrömmer ofta, känner sig iakttagna, nedstämda, har överklighetskänslor, får vansinniga idéer, blir lätt sårade, slår i dörrar, är ofta ängsliga oroliga, känner att huvudet kan explodera och känner sig ensamma bland folk.

Andelen flickor som har fått vård för psykiska och känslomässiga problem är också betydligt större än andelen pojkar. Av flickorna uppger 48 procent att de någon gång har varit inlagda för dygnsvård och 62 procent har vårdats i öppenvården av den anledningen. Av pojkarna uppger 8 procent att de har fått dygnsvård och 23 procent att de vårdats i öppenvården för denna typ av problem.

Det är även fler flickor än pojkar som uppger att de någon gång i livet har upplevt psykiska besvär (se nedan i figur 2 och tabell 4.4). Det är 63 procent av flickorna som uppger att de någon gång har känt sig deprimerade, 76 procent att de avsiktligt har skadat sig och 56 procent att de någon gång har försökt ta livet av sig. Av pojkarna har 21 procent känt sig deprimerade, 11 procent avsiktligt skadat sig och 8 procent har någon gång försökt ta livet av sig.

Figur 2. Olika psykiska besvär någon gång i livet uppdelat på kön (13:1; se även tabell 4.4).

*Med svår depression avses inte en klinisk diagnos utan att ungdomen en längre tid (mer än en vecka) känt sig allvarligt deprimerad

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av ungdomarna

Tabell 4.1	Förekomst av olika känslor och reaktioner (i2)
Tabell 4.2	Antal känslor och reaktioner som ungdomarna instämmer i (i2)
Tabell 4.3	Mått psykiskt dåligt under de senaste 30 dagarna innan intagningen (i4)
Tabell 4.4	Olika psykiska besvär någon gång i livet samt under de senaste 30 dagarna innan intagningen (i3:1 & i3:2)
Tabell 4.5	Öppenvårdskontakt eller dygnsvård för psykiska/känslomässiga problem (i1a & i1b)
Tabell 4.6	Oro över eller besvär av psykiska eller känslomässiga problem senaste 30 dagarna (i5)
Tabell 4.7	Önskemål om hjälp med psykiska eller känslomässiga problem (i6)

TABELLER

Tabell 4.1 Förekomst av olika känslor och reaktioner (i2). Procent.

	Pojkar	Flickor	Totalt
Litar inte på folk	66	86	73
Uttråkad	58	87	67
Behöver medicin för att somna	48	76	57
Kan inte kontrollera ditt beteende när arg	44	66	51
Känner dig ointresserad av det mesta	37	60	44
Svårt att uttrycka dina känslor	36	63	44
Dagdrömmer ofta	30	60	40
Känner att folk iakttar dig	32	59	40
Slår i dörrar	28	52	35
Ofta ängslig/orolig	25	52	33
Hamnar lätt i bråk	26	40	31
Känner dig nedstämd	18	56	30
Känner som om saker inte är verkliga	19	54	30
Har mardrömmar	21	44	29
Får vansinniga idéer	17	53	28
Känns som huvudet skulle explodera	17	52	28
Känner dig ensam bland folk	15	52	27
Svårt att lösa problem	18	45	27
Rädd att tappa kontroll	19	45	27
Blir lätt sårad	13	53	26
Känns som andra är emot dig	20	40	26
Känner hopplöshet inför framtiden	17	44	26
Känner dig modlös	15	48	25
Brist på självförtroende	13	46	24
Andra ogillar dig	15	40	23
Känner att något får dig att göra saker som du ej vill	13	42	22
Känner att de flesta andra är klyftigare	14	36	21
Känner dig ensam	11	41	20
För blyg	14	30	19
Känner dig utanför	10	32	17
Känner att du borde bli straffad för dina fel och brister	14	23	17
Känner dig osäker med andra	9	34	17
Rädd att skada någon annan	12	26	16
Ljuger ofta	15	18	16
Känner dig värdelös	8	32	16
Fel på förståndet	7	32	15
Känner för att skada dig själv	4	35	13
Känner dig underlägsen	6	29	13
Känner, att det vore bättre att vara död	4	30	12
Själv mordstankar	5	27	12
Skulle vilja döda någon	4	21	9

Det totala bortfallet för respektive fråga är 2,5 – 3,5 procent

**Tabell 4.2 Antal känslor och reaktioner som ungdomarna instämmer i (i2).
Baserat på tabell 4.1. Procent.**

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inga	7	0	3	7	4	5
1–7	53	17	45	35	49	42
8–15	25	27	26	29	22	26
16 eller fler	15	56	27	30	25	28
Procentbas, antal	271	124	155	161	79	395
Bortfall, antal	6	4	3	2	5	10
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 4.3 Mått psykiskt dåligt under de senaste 30 dagarna innan intagningen (i4). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inga dagar	67	22	55	49	57	53
1–6 dagar	14	23	18	17	14	17
7 eller fler dagar	19	55	27	34	29	30
Procentbas, antal	270	118	150	159	79	388
Bortfall, antal	7	10	8	4	5	17
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 4.4 Olika psykiska besvär någon gång i livet samt under de senaste 30 dagarna innan intagningen (i3:1 & i3:2). Procent.

	Någon gång i livet			Senaste 30 dagarna innan intagningen		
	Pojkar	Flickor	Totalt	Pojkar	Flickor	Totalt
Svår depression*	21	63	34	11	31	17
Svår oro/spänning	42	73	52	26	52	34
Koncentrationssvårigheter	49	81	59	36	68	46
Väldsam beteende	33	48	38	13	24	17
Självmodstankar	10	55	24	4	25	11
Självmodsförsök	8	56	23	X	18	7
Hallucinationer	20	51	30	10	27	15
Medicinerat	16	59	30	9	38	18
Ätstörningar	2	21	8	X	8	3
Avsiktligt skadat dig själv	11	76	31	3	31	12

*Med svår depression avses inte en klinisk diagnos utan om ungdomen en längre tid (mer än en vecka) känt sig verkligt nedstämd och ledsen.

Någonsin: Det totala bortfallet för respektive fråga är 2,5 – 3,2 procent.

Tabell 4.5 Öppenvårdskontakt eller dygnsvård för psykiska/känslomässiga problem (i1a & i1b). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Öppenvård	23	62	34	36	34	35
Dygnsvård	8	48	15	23	25	20

Det totala bortfallet för respektive fråga är 6,9 – 10,9 procent.

Tabell 4.6 Oro över eller besvär av psykiska eller känslomässiga problem senaste 30 dagarna (i5). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	72	31	63	57	56	59
Lite	15	35	18	23	24	21
Ganska mycket	8	24	16	9	16	13
Mycket	5	10	3	11	4	7
Procentbas, antal	269	123	153	160	79	392
Bortfall, antal	8	5	5	3	5	13
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 4.7 Önskemål om hjälp med psykiska eller känslomässiga problem (i6). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	73	32	67	53	61	60
Lite	12	29	17	16	19	17
Ganska mycket	6	19	8	12	10	10
Mycket	9	20	7	19	10	13
Procentbas, antal	270	122	153	160	79	392
Bortfall, antal	7	6	5	3	5	13
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

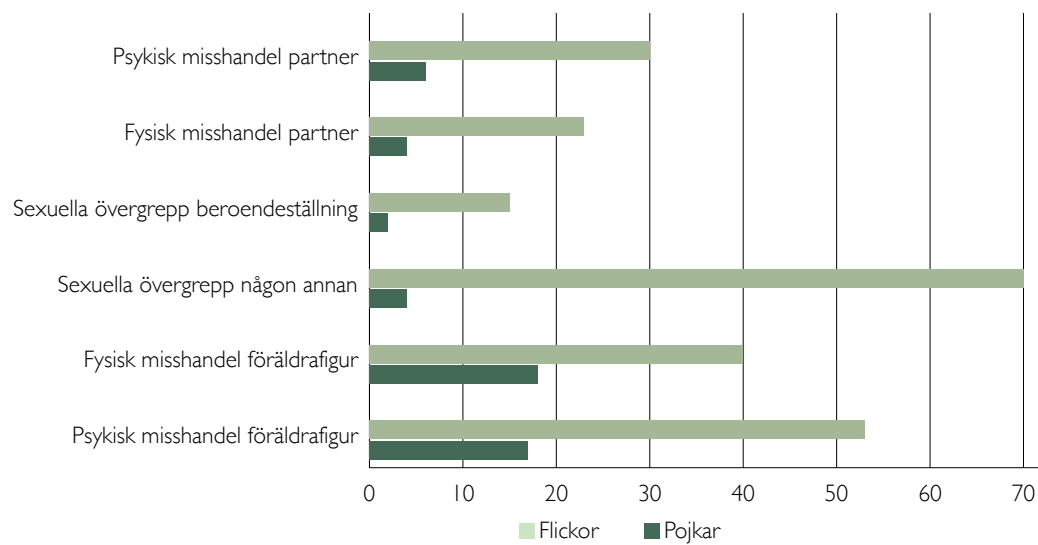
5. Familj, vänner och relationer samt utsatthet för våld och övergrepp

En majoritet av ungdomarna, 89 procent, uppger att de trivs ganska mycket eller mycket i sina familjer och 88 procent anger att de kommer överens med sin mamma och 67 procent med sin pappa. En fjärdedel av ungdomarna tycker att det är ganska eller mycket svårt att prata med mamma medan 33 procent tycker att det är ganska eller mycket svårt att prata med pappa. Mer än hälften av ungdomarna upplever att mamma och pappa är missnöjda med deras beteende och är besvikna på dem. Andelen som upplever att det finns ganska mycket eller mycket konflikter inom familjen är 21 procent. Överlag uppger flickor mindre trivsel och mer konflikter i familjen än pojkar. Månaden innan ankomst har 35 procent i någon mån känt oro över familjeproblem och 34 procent har önskat hjälp med detta.

I avsnitten som handlar om familj, vänner och relationer ingår även frågor om föräldrarnas egna problem och ungdomarnas utsatthet för våld och övergrepp. Andelen ungdomar som uppger att de har en pappa med narkotika- eller alkoholproblem är 18 procent och 22 procent uppger att deras mor har psykiska problem. Många av ungdomarna uppger att de i någon utsträckning har utsatts för fysisk (25 procent) eller psykisk (28 procent) misshandel av en föräldrafigur, flickor i mycket större utsträckning än pojkar, se figur 3. Hälften av flickorna och 24 procent av pojkarna uppger att de har varit med då en närstående utsatts för våld vid minst ett tillfälle. Av flickorna uppger 15 procent att de har blivit utsatta för sexuella övergrepp av någon de har stått i beroendeställning till och 70 procent att de har blivit utsatta av någon annan person. Ett fåtal av pojkarna (2 och 4 procent) uppger samma sak.

Drygt hälften av ungdomarna uppger att de har en eller fler vänner som har haft problem med alkohol eller narkotika och knappt hälften har en eller fler vänner som har haft problem med brottslighet. Ungdomar som anger att de tillhör ett gäng som begår brott eller andra icke-acceptabla handlingar är 7 procent. Andelen som uppger att de har blivit fysiskt misshandlade av en partner är 10 procent medan 13 procent har blivit psykiskt eller känslomässigt misshandlade av en partner. Dessa former av misshandel är vanligare bland flickor än bland pojkar (se figur 3 nedan).

Ungdomar som anger att de är sexuellt aktiva uppgår till 78 procent. Av dessa uppger 17 procent att de har varit gravida eller gjort någon gravid och 6 procent uppger att de någon gång haft sex i utbyte mot pengar eller andra förmåner.

Figur 3. Våldsutsatthet, fördelat på kön (G12d & G12e; H17-H19a; se även tabellerna 5.18–5.23).
Tabellförteckning

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av ungdomarna

Familj

Tabell 5.1	Kommer överens med sin mor och far (H8a & H8b)
Tabell 5.2	Trivsel med familjen (H6)
Tabell 5.3	Konflikter i familjen (H4)
Tabell 5.4	Förekomst av problem hos biologisk mor och far (H1)
Tabell 5.5	Förekomst av problem hos syskon (H1)
Tabell 5.6	Svårt att prata med mor och far (H10 & H11)
Tabell 5.7	Relationen till mor (H16)
Tabell 5.8	Relationen till far (H16)
Tabell 5.9	Antal upplevda problem med mor och far, baserat på svaren i tabell 5.7 och 5.8

Vänner

Tabell 5.10	Antal vänner (högst 5) som haft problem med alkohol eller narkotika (G3a)
Tabell 5.11	Antal vänner (högst 5) som haft problem med brottslighet (G3b)
Tabell 5.12	Tillhör något gäng som begår brottsliga eller andra handlingar som inte är accepterade av samhället (G6a)
Tabell 5.13	Nöjd med nuvarande vänner och bekanta (G7)

Relationer

Tabell 5.14	Förekomst av problem hos flick-/pojkvän. Endast ungdomar som anger att de har flick-/pojkvän (G12)
Tabell 5.15	Sexuellt aktiv (G14)
Tabell 5.16	Användning av preventivmedel (G15)
Tabell 5.17	Någon gång varit gravid eller gjort någon gravid (G17)

Utsatthet för våld, hot och sexuella övergrepp

Tabell 5.18	Förekomst av fysisk misshandel av någon som varit en föräldrafigur (H17)
Tabell 5.19	Förekomst av psykisk eller känslomässig misshandel av någon som varit en föräldrafigur (H18)
Tabell 5.20	Förekomst av sexuella övergrepp av någon som ungdomen stått i beroendeställning till eller av annan person (H19 & H19a)
Tabell 5.21	Varit med då någon närstående utsatts för våld (H19b)
Tabell 5.22	Fysiskt misshandlad av partner (G12d)
Tabell 5.23	Psykiskt eller känslomässigt misshandlad av partner (G12e)
Tabell 5.24	Utsatt för sexuella övergrepp av partner (G12f)
Tabell 5.25	Haft sex i utbyte mot pengar eller andra förmåner (G19a)

Avslutande frågor

Tabell 5.26	Oro över eller besvär av familjeproblem senaste 30 dagarna (H20)
Tabell 5.27	Önskemål om hjälp för familjeproblem (H21)
Tabell 5.28	Oro över eller besvär av problem med fritid och vänner senaste 30 dagarna (G21)
Tabell 5.29	Önskemål om hjälp för problem med fritid och vänner (G22)

TABELLER

Familj

Tabell 5.1 Kommer överens med sin mor och far (H8a & H8b). Procent.

	Mor			Far		
	Pojkar	Flickor	Totalt	Pojkar	Flickor	Totalt
Inte alls	2	9	5	12	24	16
Lite	6	12	8	13	23	17
Ganska mycket	22	41	28	23	30	25
Mycket	69	38	60	51	23	42
Procentbas, antal	261	116	377	230	108	338
Bortfall, antal	16	12	28	47	20	67
Totalt, antal	277	128	405	277	128	405

Tabell 5.2 Trivsel med familjen (H6). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	3	14	7	6	5	6
Lite	2	13	4	6	5	5
Ganska mycket	15	19	15	19	14	16
Mycket	81	54	74	69	76	73
Procentbas, antal	263	115	149	150	79	378
Bortfall, antal	14	13	9	13	5	27
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.3 Konflikter i familjen (H4). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	62	25	47	50	58	51
Lite	27	34	31	28	28	29
Ganska mycket	7	21	12	13	8	12
Mycket	3	20	9	9	6	9
Procentbas, antal	268	120	154	156	78	388
Bortfall, antal	9	8	4	7	6	17
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.4 Förekomst av problem hos biologisk mor och far (H1). Procent.

	Mor			Far		
	Pojkar	Flickor	Totalt	Pojkar	Flickor	Totalt
Psykiska besvär	11	46	22	8	30	15
Hälsobesvär	14	31	19	12	24	16
Alkohol/narkotika	6	12	8	13	30	18
Brottslighet	2	7	3	9	20	13

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,4 – 18,3 procent.

Tabell 5.5 Förekomst av problem hos syskon (H1). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Psykiska besvär	8	34	18	14	15	16
Hälsobesvär	7	15	6	13	7	9
Alkohol/narkotika	7	25	14	10	16	13
Brottslighet	6	13	8	6	12	8

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,7 – 8,9 procent.

Tabell 5.6 Svårt att prata med mor och far (H10 & H11). Procent.

	Mor			Far		
	Pojkar	Flickor	Totalt	Pojkar	Flickor	Totalt
Inte alls	61	45	56	55	32	48
Lite	21	15	19	20	18	20
Ganska mycket	7	9	8	7	14	9
Mycket	11	31	17	18	36	24
Procentbas, antal	256	117	373	222	103	325
Bortfall, antal	21	11	32	55	25	80
Totalt, antal	277	128	405	277	128	405

Tabell 5.7 Relationen till mor (H16). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Missnöjd med ditt beteende eller din inställning	57	63	55	61	63	59
Besviken på dig	48	59	45	57	52	51
Svårt att lita på dig	38	64	43	48	47	46
Kritiserar dig	33	36	26	37	41	34
Svårt att förstå dig	23	38	23	32	29	28
Kontrollerar dig	25	36	33	26	24	28
Missnöjd med hur du hjälper till hemma	18	36	20	27	22	23
Svårt att lyssna	15	37	17	28	18	22
Arg på dig	17	23	11	26	20	19
För stora krav	14	19	16	18	9	15
Ej gott föredöme	6	30	14	13	13	14
För sträng	12	18	14	16	11	14
Ger ej goda råd	8	22	11	14	12	12
Favoriserar andra syskon	5	23	7	15	10	11
För mesig	7	17	8	14	7	10
Står dig ej nära	7	18	10	11	11	10
Orättvis med pengar	5	12	6	9	5	7
Är för hotfull	2	9	5	5	3	4

Det totala bortfallet för respektive fråga är 7,9 – 11,4 procent.

Tabell 5.8 Relationen till far (H16). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Missnöjd med ditt beteende eller din inställning	56	69	56	60	67	60
Besviken på dig	50	60	45	57	59	53
Svårt att lita på dig	41	67	53	45	55	50
Svårt att förstå dig	28	57	34	38	42	37
Kritiserar dig	34	43	32	37	46	37
Svårt att lyssna	17	48	30	27	23	27
Kontrollerar dig	22	35	26	29	22	26
Står dig ej nära	18	41	26	23	29	26
Arg på dig	23	32	20	29	30	26
Ger ej goda råd	17	42	26	28	17	25
Ej gott föredöme	16	37	21	26	20	23
Missnöjd med hur du hjälper till hemma	20	31	19	25	28	23
För sträng	19	27	25	22	17	22
Favoriserar andra syskon	8	38	16	21	13	17
För stora krav	14	21	18	13	20	16
Orättvis med pengar	7	21	11	14	9	12
För mesig	9	17	11	12	11	11
Är för hotfull	7	19	11	12	9	11

Det totala bortfallet för respektive fråga är 22,0 – 25,4 procent.

Tabell 5.9 Antal upplevda problem med mor och far, baserat på svaren i tabell 5.7 och 5.8. Procent.

	Mor			Far		
	Pojkar	Flickor	Totalt	Pojkar	Flickor	Totalt
Inga problem	18	12	16	16	9	14
1–3 problem	44	32	40	40	28	36
4–7 problem	27	26	27	29	21	26
8 eller fler problem	11	30	17	15	42	24
Procentbas, antal	256	117	373	213	106	319
Bortfall, antal	21	11	32	64	22	86
Totalt, antal	277	128	405	277	128	405

Vänner

Tabell 5.10 Antal vänner (högst 5) som haft problem med alkohol eller narkotika (G3a). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Ingen	54	32	62	41	32	47
1	12	21	15	16	13	15
2	13	17	12	15	18	14
3	8	11	3	11	15	9
4	3	9	3	5	9	5
5	9	10	4	12	13	9
Procentbas, antal	267	122	151	160	78	389
Bortfall, antal	10	6	7	3	6	16
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.11 Antal vänner (högst 5) som haft problem med brottslighet (G3b). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Ingen	52	56	63	49	42	53
1	17	20	16	18	21	18
2	9	5	7	9	6	8
3	8	7	5	9	13	8
4	4	7	3	4	9	5
5	10	6	6	11	9	9
Procentbas, antal	265	122	152	157	78	387
Bortfall, antal	12	6	6	6	6	18
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.12 Tillhör något gäng som begår brottsliga eller andra handlingar som inte är accepterade av samhället (G6a). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Tillhör inte gäng	92	94	92	93	94	93
Tillhör gäng	8	6	8	7	6	7
Procentbas, antal	270	124	155	160	79	394
Bortfall, antal	7	4	3	3	5	11
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.13 Nöjd med nuvarande vänner och bekanta (G7). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte nöjd	17	16	13	22	14	17
Nöjd	83	84	87	78	86	83
Procentbas, antal	271	125	156	161	79	396
Bortfall, antal	6	3	2	2	5	9
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Relationer

Tabell 5.14 Förekomst av problem hos flick-/pojkvän. Endast ungdomar som anger att de har flick-/pojkvän (G12). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Använder alkohol	20	38	18	30	31	26
Använder narkotika	4	25	8	11	17	11
Begår brott	2	18	7	4	14	7

Det totala bortfallet för respektive fråga är 3,9 – 4,3 procent (n=254)

Tabell 5.15 Sexuellt aktiv (G14). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	25	16	32	19	8	22
Ja	75	84	68	81	92	78
Procentbas, antal	268	124	153	160	79	392
Bortfall, antal	9	4	5	3	5	13
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.16 Användning av preventivmedel (G15). Endast ungdomar som är sexuellt aktiva. Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Aldrig	38	34	27	39	45	36
Ibland	33	16	27	29	26	28
Alltid	29	50	46	33	29	36
Procentbas, antal	201	104	103	129	73	305
Bortfall, antal	1	0	1	0	0	1
Totalt, antal	202	104	104	129	73	306

Tabell 5.17 Någon gång varit gravid eller gjort någon gravid (G17). Endast ungdomar som är sexuellt aktiva. Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	85	77	90	80	77	83
Ja	15	23	10	20	23	17
Procentbas, antal	191	101	99	122	71	292
Bortfall, antal	11	3	5	7	2	14
Totalt, antal	202	104	104	129	73	306

Utsatthet för våld, hot och sexuella övergrepp

Tabell 5.18 Förekomst av fysisk misshandel av någon som varit en föräldrafigur (H17). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Aldrig	82	60	72	76	79	75
Sällan	12	19	18	14	9	15
Ganska ofta	5	12	5	8	9	7
Mycket ofta	1	9	5	3	3	3
Procentbas, antal	265	121	151	157	78	386
Bortfall, antal	12	7	7	6	6	19
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.19 Förekomst av psykisk eller känslomässig misshandel av någon som varit en föräldrafigur (H18). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Aldrig	83	47	71	71	75	72
Sällan	10	19	15	13	8	13
Ganska ofta	5	20	9	9	13	10
Mycket ofta	2	14	5	7	5	6
Procentbas, antal	266	120	150	157	79	386
Bortfall, antal	11	8	8	6	5	19
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.20 Förekomst av sexuella övergrepp av någon som ungdomen stått i beroendeställning till eller av annan person (H19 & H19a). Procent.

	Någon som ungdomen stått i beroendeställning till			Annan person		
	Pojkar	Flickor	Totalt	Pojkar	Flickor	Totalt
Inte övergrepp	98	85	94	96	30	76
Övergrepp	2	15	6	4	70	24
Procentbas, antal	266	123	389	266	119	385
Bortfall, antal	11	5	16	11	9	20
Totalt, antal	277	128	405	277	128	405

Tabell 5.21 Varit med då någon närstående utsatts för våld (H19b). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Aldrig	76	51	68	69	68	68
En gång	7	9	7	7	11	8
Några gånger	10	20	14	12	14	13
Många gånger	6	20	12	12	6	11
Procentbas, antal	265	123	152	157	79	388
Bortfall, antal	12	5	6	6	5	17
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.22 Fysiskt misshandlad av partner (G12d). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	96	77	94	89	85	90
Lite	3	14	4	7	10	7
Ganska mycket	1	5	1	3	4	2
Mycket	0	4	1	2	1	1
Procentbas, antal	269	125	156	160	78	394
Bortfall, antal	8	3	2	3	6	11
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.23 Psykiskt eller känslomässigt misshandlad av partner (G12e). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	94	70	88	87	83	87
Lite	4	7	4	6	5	5
Ganska mycket	1	13	5	4	6	5
Mycket	0	10	2	3	5	3
Procentbas, antal	269	124	156	159	78	393
Bortfall, antal	8	4	2	4	6	12
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.24 Utsatt för sexuella övergrepp av partner (G12f). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	100	86	95	97	94	95
Ja	0	14	5	3	6	5
Procentbas, antal	269	125	156	160	78	394
Bortfall, antal	8	3	2	3	6	11
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.25 Haft sex i utbyte mot pengar eller andra förmåner (G19a). Endast ungdomar som är sexuellt aktiva. Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Aldrig	99	83	97	93	92	94
En gång	1	3	0	1	4	1
Några gånger	0	10	1	6	1	3
Många gånger	0	4	2	0	3	1
Procentbas, antal	199	103	104	126	72	302
Bortfall, antal	3	1	0	3	1	4
Totalt, antal	202	104	104	129	73	306

Avslutande frågor

Tabell 5.26 Oro över eller besvär av familjeproblem senaste 30 dagarna (H20). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inte alls	72	50	66	61	72	65
Lite	16	28	20	22	16	20
Ganska mycket	6	12	7	9	6	8
Mycket	6	10	7	9	5	7
Procentbas, antal	266	122	152	157	79	388
Bortfall, antal	11	6	6	6	5	17
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.27 Önskemål om hjälp för familjeproblem (H21). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inte alls	73	51	67	61	75	66
Lite	14	21	16	20	10	16
Ganska mycket	4	14	7	8	6	7
Mycket	8	14	10	11	9	10
Procentbas, antal	267	121	151	158	79	388
Bortfall, antal	10	7	7	5	5	17
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.28 Oro över eller besvär av problem med fritid och vänner senaste 30 dagarna (G21). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	74	61	75	64	72	70
Lite	14	22	12	21	15	16
Ganska mycket	8	7	7	9	6	8
Mycket	4	10	5	7	6	6
Procentbas, antal	271	125	155	162	79	396
Bortfall, antal	6	3	3	1	5	9
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 5.29 Önskemål om hjälp för problem med fritid och vänner (G22). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	76	71	79	68	80	75
Lite	11	16	10	17	8	13
Ganska mycket	7	7	6	9	6	7
Mycket	6	6	5	6	6	6
Procentbas, antal	271	125	155	162	79	396
Bortfall, antal	6	3	3	1	5	9
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

6. Skola

SiS ska utifrån skollag, skolförordning och läroplaner bedriva en rättssäker och ändamålsenlig verksamhet. SiS skola är tillgänglig för alla ungdomar utifrån deras individuella behov och är likvärdig med skola utanför SiS.

Ungdomarna uppger olika former av skolproblem innan placeringen på SiS. De allra flesta ungdomar uppger att de är skoltrötta (85 procent), tycker att skolan är tråkig (82 procent), skolkar (80 procent), struntar i läxor (73 procent) och har svårt att hänga med (71 procent). Fler än hälften uppger också att de är omotiverade, uppträder störande i klassen, har problem med lärare och har misslyckats i skolan.

Andelen som uppger att de har avbrutit eller hoppat av grundskolan är 13 procent. Knappt hälften har gått ut grundskolan och av dessa uppger 63 procent att de helt saknar eller har ofullständiga betyg. Av de äldre ungdomarna går 30 procent i gymnasiet. Över hälften uppger att de har blivit avstängda från skolan minst en gång, en större andel av pojkarna än av flickorna. Nästan en femtedel av ungdomarna har gått om en klass. Närmare hälften har känt sig oroad eller besvärade över skolan eller utbildningen i någon utsträckning de senaste 30 dagarna och 73 procent önskar hjälp med skol- eller utbildningsproblem.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av ungdomarna

Tabell 6.1	Ungdomarnas skolsituation, grundskolan (E1a)
Tabell 6.2	Slutbetyg från 9:an (E1d)
Tabell 6.3	Ungdomarnas skolsituation, gymnasiet (E2a)
Tabell 6.4	Gymnasieprogram (E2d)
Tabell 6.5	Tillfälligt avstängd från skolan (E5)
Tabell 6.6	Gått om klass (E4)
Tabell 6.7	Olika skolproblem (E9)
Tabell 6.8	Antal skolproblem (E9)
Tabell 6.9	Önskar hjälp med skolarbetet eller med andra skolproblem (E15)
Tabell 6.10	Önskar hjälp med att fortsätta skolgång eller att påbörja någon utbildning (E21)
Tabell 6.11	Oro över eller besvär av problem med skola eller annan utbildning senaste 30 dagarna (E24)
Tabell 6.12	Önskemål om hjälp med skol- eller utbildningsproblem (E25)

TABELLER

Tabell 6.1 Ungdomarnas skolsituation, grundskolan (E1a). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Går i skolan	41	39	87	14	4	40
Avbrutit/hoppat av	10	18	8	16	16	13
Har gått ut	49	42	6	70	80	47
Procentbas, antal	275	125	157	161	82	400
Bortfall, antal	2	3	1	2	2	5
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 6.2 Slutbetyg från 9:an (E1d). Endast de som gått ut grundskolan. Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	16	21	50	17	14	17
Ja, men ofullständigt	45	51	38	48	44	46
Ja, fullständigt	39	28	13	35	41	36
Procentbas, antal	130	53	8	112	63	183
Bortfall, antal	5	0	1	1	3	5
Totalt, antal	135	53	9	113	66	188

Tabell 6.3 Ungdomarnas skolsituation, gymnasiet (E2a). Endast ungdomar som är 16 år och äldre. Procent.

	Kön		Ålder		Totalt
	Pojkar	Flickor	16–17	18–	
Inte påbörjat	36	43	47	20	38
Går i gymnasiet	33	23	31	28	30
Avbrutit/hoppat av	30	32	21	50	31
Har gått ut	1	1	1	3	1
Procentbas, antal	172	69	161	80	241
Bortfall, antal	4	1	1	4	5
Totalt, antal	176	70	162	84	246

Tabell 6.4 Gymnasieprogram (E2d). Endast ungdomar som är 16 år och äldre. Procent.

	Kön		Ålder		Totalt
	Pojkar	Flickor	16–17	18–	
Nationellt program	67	48	56	71	62
Specialanpassat	4	16	5	10	7
Individuellt program	28	32	36	18	29
Särskola	1	3	3	0	2
Procentbas, antal	96	31	78	49	127
Bortfall, antal	80	39	84	35	119
Totalt, antal	176	70	162	84	246

Tabell 6.5 Tillfälligt avstängd från skolan (E5). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Ingen gång	34	62	43	42	45	43
1-2 gånger	34	20	29	31	29	30
3 eller fler gånger	32	18	29	27	26	27
Procentbas, antal	262	124	150	158	78	386
Bortfall, antal	15	4	8	5	6	19
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 6.6 Gått om klass (E4). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Nej	81	84	91	78	72	82
Ja	19	16	9	22	28	18
Procentbas, antal	269	127	156	161	79	396
Bortfall, antal	8	1	2	2	5	9
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 6.7 Olika skolproblem (E9). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Varit skoltrött	82w	91	82	85	90	85
Skolan tråkig	80	86	80	85	79	82
Skolkat i många ämnen	76	90	82	79	79	80
Struntat i att läsa läxor	70	80	69	75	77	73
Svårt att hänga med	64	84	71	67	77	71
Omotiverad i skolan	59	77	63	64	70	65
Störande i klassen	61	52	61	58	54	58
Problem med lärare	54	59	55	58	53	56
Misslyckats i skolan	46	69	50	56	52	53
Svårt att lära	45	59	50	48	51	49
Svårt med matematik	44	57	45	48	52	48
Använt sjukdom för att slippa skolan	39	63	46	45	52	47
Känt sig instängd	24	53	32	35	32	33
Mobbat	32	28	34	31	27	31
Blivit mobbad	20	44	25	33	23	28
Lässvårigheter	24	34	24	30	30	27

Det totala bortfallet för respektive fråga är 1,0 – 1,7 procent.

Tabell 6.8 Antal skolproblem, baserat på svaren i tabell 6.7. Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inga problem	0	0	0	0	0	0
1–5 problem	26	12	20	25	17	21
6–10 problem	41	38	45	33	43	40
11 och fler problem	34	50	35	43	40	39
Procentbas, antal	274	127	157	163	81	401
Bortfall, antal	3	1	1	0	3	4
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 6.9 Önskar hjälp med skolarbetet eller med andra skolproblem (E15). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	43	40	50	30	51	42
Ja	57	60	50	70	49	58
Procentbas, antal	267	122	155	155	79	389
Bortfall, antal	10	6	3	8	5	16
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 6.10 Önskar hjälp med att fortsätta skolgång eller att påbörja någon utbildning (E21). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Nej	29	29	38	21	35	29
Ja	71	71	62	79	65	71
Procentbas, antal	129	42	26	85	60	171
Bortfall, antal	148	86	132	78	24	234
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 6.11 Oroad eller besvärad över problem med skola eller utbildning senaste 30 dagarna (E24). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	55	50	54	49	62	54
Lite	18	25	24	17	19	20
Ganska mycket	14	9	11	14	11	12
Mycket	13	16	12	19	9	14
Procentbas, antal	273	126	156	162	81	399
Bortfall, antal	4	2	2	1	3	6
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 6.12 Önskemål om hjälp med skol- eller utbildningsproblem (E25). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	27	27	32	19	33	27
Lite	16	22	25	16	10	18
Ganska mycket	23	22	15	26	32	23
Mycket	33	29	27	39	25	31
Procentbas, antal	273	126	157	161	81	399
Bortfall, antal	4	2	1	2	3	6
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

7. Brottslighet

Pojkar placeras i mycket större utsträckning än flickor på grund av brottslighet. Kriminalitet anges som placeringsorsak för 83 procent av pojkarna och för 32 procent av flickorna. Flickor uppger dock att de har varit inblandade i något fler brott de senaste 3 månaderna. Narkotikabrott, snatteri, vapeninnehav och misshandel är de vanligaste brotten som uppges av mellan 14 och 22 procent av ungdomarna. Narkotikabrott och vapeninnehav är vanligare bland pojkar och snatteri är vanligare bland flickor. För misshandel är det liten könsskillnad.

Debutåldern för olika brott varierar mellan 12 och 16 år för alla ungdomar. Det är inte så stor skillnad mellan könen. Uppdelat på kön är den yngsta debutåldern för snatteri för bägge könen, 11 år för pojkar och 13 för flickor. Den äldsta debutåldern är 16 år för dråp eller mord, vilket dock få har angett. Andelen som har varit anhängna eller häktade de tre senaste månaderna innan intagning är 44 procent av pojkarna och 12 procent av flickorna. Av pojkarna väntar 48 procent på åtal, rättegång eller dom medan detsamma gäller för 23 procent av flickorna. Andelen ungdomar som har känt någon grad av oro för eget brottsligt beteende de senaste 30 dagarna uppgår till 25 procent, pojkar i högre utsträckning än flickor, 29 respektive 16 procent. Det är också en större andel pojkar än flickor som uppger att de vill ha hjälp för eget brottsligt beteende, 37 respektive 18 procent.

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av ungdomarna

Tabell 7.1	I Inblandning i olika brott och förseelser senaste 12 månaderna (J9)
Tabell 7.2	Inblandning i olika brott/förseelser de senaste 3 månaderna (J9:2)
Tabell 7.3	Genomsnittlig debutålder för olika brott (J9:3)
Tabell 7.4	Antal brott/förseelser ungdomarna varit inblandade i under de senaste 3 månaderna (J9:2)
Tabell 7.5	Anhängen/häktad under de senaste 3 månaderna (J4)
Tabell 7.6	Väntar på åtal, rättegång eller dom (J7)
Tabell 7.7	Oro över eller besvär av problem med eget brottsligt beteende senaste 30 dagarna (J13)
Tabell 7.8	Önskemål om hjälp för eget brottsligt beteende (J14)

TABELLER

Tabell 7.1 Inblandning i olika brott och förseelser senaste 12 månaderna (J9). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Narkotikabrott	41	28	31	34	54	37
Misshandel	32	32	41	29	21	32
Snatteri	22	49	33	25	36	30
Vapeninnehav	32	25	33	28	28	30
Allvarliga trafikbrott	27	23	24	22	33	25
Hot/våld mot tjänsteman	21	33	35	20	14	25
Skadegörelse	20	27	28	19	17	22
Rån	22	9	22	16	14	18
Förargelseväckande beteende	18	17	22	19	6	18
Inbrott/stöld	15	14	20	8	18	15
Grov misshandel utan vapen	16	13	19	16	6	15
Rattonykterhet	14	12	10	12	22	13
Häleri	13	12	15	10	14	13
Misshandel med vapen	10	7	11	8	8	9
Bilstöld	10	6	10	6	12	9
Graffiti/klotter	6	9	10	3	6	7
Mordbrand	5	8	10	4	3	6
Våldtäkt	X	X	X	X	X	2
Dråp eller mord	X	X	X	X	X	X
Andra sexualbrott	X	X	X	X	X	X

Det totala bortfallet för respektive fråga är 6,4 – 8,9 procent. Värden är sorterade från lägsta till högsta ålder på totalen innan vissa låga antal är ersatta med X.

Tabell 7.2 Inblandning i olika brott/förseelser de senaste 3 månaderna (J9:2). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Narkotikabrott	24	17	17	20	33	22
Snatteri	11	34	18	16	24	19
Vapeninnehav	17	13	17	15	16	16
Misshandel	14	15	19	14	7	14
Hot/våld mot tjänsteman	9	22	20	10	6	13
Allvarliga trafikbrott	13	12	10	13	15	13
Skadegörelse	10	19	18	10	9	13
Förargelseväckande beteende	10	10	14	10	X	10
Rån	10	5	11	6	9	9
Inbrott/stöld	8	10	12	3	13	9
Rattonykterhet	6	10	7	6	13	8
Grov misshandel utan vapen	6	6	6	8	X	6
Häleri	5	7	7	3	8	5
Bilstöld	6	2	5	3	7	5
Misshandel med vapen	5	3	3	3	8	4
Graffiti/klotter	3	6	6	2	5	4
Mordbrand	2	4	5	X	X	2
Våldtäkt	X	X	X	X	X	X
Dråp eller mord	X	X	X	X	X	X
Andra sexualbrott	X	X	X	X	X	X

Värden är sorterade från högsta till lägsta på totalen innan vissa låga värden är ersatta med X. Det totala bortfallet för respektive fråga är 6,4 – 8,6 procent.

Tabell 7.3 Genomsnittlig debutålder för olika brott. Enbart personer som begått respektive brott har besvarat frågan (J9:3).

	Pojkar		Flickor		Totalt	
	Ålder	Antal	Ålder	Antal	Ålder	Antal
Snatteri	11.1	120	12.6	75	11.7	195
Graffiti/klotter	11.9	32	12.6	15	12.1	47
Skadegörelse	12.8	81	13.5	43	13.0	124
Förargelseväckande beteende	13.0	53	13.5	23	13.2	76
Misshandel	13.1	122	13.5	52	13.2	174
Mordbrand	13.0	28	13.9	17	13.3	45
Hot/våld mot tjänsteman	13.8	74	14.1	52	13.9	126
Häleri	13.8	40	14.4	17	14.0	57
Inbrott/stöld	14.0	67	14.8	20	14.2	87
Misshandel med vapen	14.4	42	13.7	9	14.2	51
Allvarliga trafikbrott	14.1	92	14.7	34	14.2	126
Grov misshandel utan vapen	14.1	60	14.2	22	14.2	82
Vapeninnehav	14.2	100	14.6	35	14.3	135
Andra sexualbrott	X	X	X	X	X	X
Narkotikabrott	14.4	129	14.7	40	14.4	169
Rån	14.3	89	14.6	14	14.4	103
Bilstöld	14.7	35	15.7	9	14.9	44
Rattonykterhet	15.1	48	15.5	18	15.2	66
Våldtäkt	15.3	6	-	0	15.3	6
Dråp eller mord	X	X	X	X	16.0	5

Åldrar är medelvärden. Värden är sorterade från lägsta till högsta ålder på totalen inman vissa låga antal är ersatta med X. Eventuella värden mindre än 7 år eller högre än 24 år ingår inte i sammanställningen.

Tabell 7.4 Antal brott/förseelser ungdomarna varit inblandade i under de senaste 3 månaderna (J9:2). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inga brott	47	38	38	50	46	44
1-5 brott	31	34	34	30	33	32
6-10 brott	5	7	6	6	4	5
11-30 brott	6	12	11	5	8	8
31-100 brott	7	3	6	7	5	6
Fler än 100 brott	3	7	5	3	5	4
Procentbas, antal	270	120	151	160	79	390
Bortfall, antal	7	8	7	3	5	15
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 7.5 Anhållen/häktad under de senaste 3 månaderna (J4). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Nej	56	88	79	55	62	66
Ja	44	12	21	45	38	34
Procentbas, antal	268	121	151	160	78	389
Bortfall, antal	9	7	7	3	6	16
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 7.6 Väntar på åtal, rättegång eller dom (J7). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Nej	52	77	68	53	58	60
Ja	48	23	32	47	42	40
Procentbas, antal	262	118	148	156	76	380
Bortfall, antal	15	10	10	7	8	25
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 7.7 Oro över eller besvär av problem med eget brottsligt beteende senaste 30 dagarna (J13). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inte alls	71	84	79	75	68	75
Lite	16	7	13	9	22	13
Ganska mycket	6	6	3	8	6	6
Mycket	8	2	5	8	4	6
Procentbas, antal	270	122	154	159	79	392
Bortfall, antal	7	6	4	4	5	13
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 7.8 Önskemål om hjälp för eget brottsligt beteende (J14). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inte alls	63	82	73	67	67	69
Lite	15	11	14	12	16	14
Ganska mycket	10	2	6	9	9	8
Mycket	11	5	8	12	8	9
Procentbas, antal	270	122	154	159	79	392
Bortfall, antal	7	6	4	4	5	13
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

8. Alkohol och narkotika

Cannabis (marijuana/hasch) och alkohol är de vanligaste drogerna som har använts 30 dagar innan intagning där 79 procent uppger att de använt cannabis och 66 procent uppger att de har använt alkohol. Dessa preparat har också de lägsta debutåldrarna (14 respektive 13 år). Följande droger är också vanligt förekommande: kokain (35 procent), läkemedel (33 procent), ecstasy (31 procent), och amfetamin (24 procent utan att injicera och 6 procent injicerat).

Det är 29 procent av ungdomarna som har fått behandling i öppenvård för alkohol- eller narkotikamissbruk och 13 procent har fått dygnsvård. Mer än hälften (60 procent) anger att deras användning av alkohol och/eller narkotika skadar deras hälsa i någon mån. Bara ett fåtal har i någon mån varit oroliga för eller har haft besvär av alkoholproblem de senaste 30 dagarna (4 procent) och lika få önskar hjälp med alkoholproblem (5 procent). Andelen som har känt oro för eller haft besvär av narkotikaproblem är högre (29 procent) liksom andelen som vill få hjälp för detta (34 procent).

TABELLFÖRTECKNING

Denna del besvaras av ungdomarna

Tabell 8.1	Användning av alkohol och narkotika under de senaste 30 dagarna innan intagningen (K1:1)
Tabell 8.2	Genomsnittlig debutålder för olika preparat (K1)
Tabell 8.3	Användning av marijuana/hasch en typisk månad (K1b2)
Tabell 8.4	Användning av alkohol en typisk månad (K1a2)
Tabell 8.5	Hur ofta ungdomarna dricker alkohol motsvarande minst en halvflaska sprit eller en helflaska vin etc. (K2b)
Tabell 8.6	Behandling för alkohol- eller narkotikamissbruk i öppenvård samt dygnsvård (K12)
Tabell 8.7	Ungdomarnas uppfattning om ifall deras användning av alkohol och/eller narkotika skadar hälsan (K20)
Tabell 8.8	Oro över eller besvär av problem med alkohol senaste 30 dagarna (K21a)
Tabell 8.9	Önskemål om hjälp för alkoholproblem (K22a)
Tabell 8.10	Oro över eller besvär av problem med narkotika senaste 30 dagarna (K21b)
Tabell 8.11	Önskemål om hjälp för narkotikaproblem (K22b)

TABELLER

Tabell 8.1 Användning av alkohol och narkotika under de senaste 30 dagarna innan intagningen (K1:1). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Marijuana/hasch	75	89	73	82	87	79
Alkohol	57	86	56	71	74	66
Kokain	26	53	24	36	54	35
Läkemedel	25	50	22	39	41	33
Ecstasy	23	50	18	36	46	31
Amfetamin ej injicerat.	15	46	13	28	38	24
Övriga droger	14	42	18	28	22	23
LSD/hallucinogener	15	34	10	26	32	21
Värktabletter	10	23	6	20	19	14
Sniffning lösningsmedel	5	32	9	17	14	13
Heroin/opiater ej injicerat.	6	20	3	15	17	11
Amfetamin injicerat	4	12	3	9	9	6
Heroin/opiater injicerat	4	11	2	8	10	6
Dopingpreparat	3	8	2	8	4	5
GHB	3	8	X	8	4	4

Med läkemedel menas receptbelagt preparat i berusningssyfte. Med värktabletter menas preparat som inte är receptbelagt, i berusningssyfte. Det totala bortfallet för respektive fråga är 4,0 – 5,7 procent.

Tabell 8.2 Genomsnittlig debutålder för olika preparat (K1). Enbart personer som brukat respektive preparat har besvarat frågan.

	Pojkar		Flickor		Totalt	
	Ålder	Antal	Ålder	Antal	Ålder	Antal
Alkohol	13.6	145	13.0	106	13.3	251
Marijuana/hasch	13.7	199	13.6	107	13.7	306
GHB	X	X	X	X	X	X
Sniffning	13.9	7	14.7	31	14.6	38
Värktabletter	15.6	20	14.1	19	14.8	39
Amfetamin ej injicerat	14.7	32	15.0	51	14.9	83
Läkemedel	14.9	63	14.9	58	14.9	121
Kokain	15.1	65	14.8	59	15.0	124
Dopingpreparat	X	X	X	X	X	X
Ecstasy	15.1	55	15.0	58	15.1	113
Övriga droger	15.5	32	15.0	44	15.2	76
LSD/hallucinogener	15.0	35	15.6	34	15.3	69
Heroin/opiater ej injicerat	15.4	10	15.6	17	15.5	27
Amfetamin injicerat	X	X	X	X	16.4	7
Heroin/opiater injicerat	X	X	X	X	16.9	8

Värden är sorterade från lägsta till högsta ålder på totalen innan vissa låga värden är ersatta med X. Med läkemedel menas receptbelagt preparat i berusningssyfte. Med värktabletter menas preparat som inte är receptbelagt, i berusningssyfte.

Tabell 8.3 Användning av marijuana/hasch en typisk månad (K1b2). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Aldrig någonsin använt	41	28	45	33	26	37
Ibland–1 gång i månaden	9	16	9	13	13	11
2–4 gånger i månaden	8	11	9	11	7	9
Mer än 1 gång i veckan	42	45	36	44	54	43
Procentbas, antal	256	119	148	151	76	375
Bortfall, antal	21	9	10	12	8	30
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 8.4 Användning av alkohol en typisk månad (K1a2). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Aldrig någonsin använt	65	42	70	52	46	58
Ibland–1 gång i månaden	17	29	15	22	27	21
2–4 gånger i månaden	12	15	6	16	21	13
Mer än 1 gång i veckan	6	14	8	10	6	8
Procentbas, antal	264	119	149	156	78	383
Bortfall, antal	13	9	9	7	6	22
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 8.5 Hur ofta ungdomarna dricker alkohol motsvarande minst en halvflaska sprit eller en helflaska vin etc.* (K2b). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Sällan eller aldrig	72	53	77	58	60	66
2–6 gånger/år	4	15	8	8	5	7
1 gång i månaden	8	8	3	10	13	8
2–3 gånger i månaden	10	10	3	16	10	10
1 gång i veckan	4	3	2	2	9	3
Några gånger i veckan	1	11	5	5	1	4
Dagligen	1	1	1	1	1	1
Procentbas, antal	256	116	146	149	77	372
Bortfall, antal	21	12	12	14	7	33
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

*Fem standardglas för pojkar och fyra för flickor.

Tabell 8.6 Behandling för alkohol- eller narkotikamissbruk i öppenvård samt dygnsvård (K12). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Öppenvård	26	36	14	35	48	29
Dygnsvård	8	23	7	14	22	13

Det totala bortfallet för respektive fråga är 6,2 – 6,4 procent.

Tabell 8.7 Ungdomarnas uppfattning om ifall deras användning av alkohol och/eller narkotika skadar hälsan. (K20) Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inte alls	44	31	49	38	28	40
Lite	14	12	14	12	14	13
Ganska mycket	9	18	9	14	13	12
Mycket	33	40	29	36	46	35
Procentbas, antal	268	118	150	157	79	386
Bortfall, antal	9	10	8	6	5	19
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 8.8 Oro över eller besvär av problem med alkohol senaste 30 dagarna (K21a). Procent

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inte alls	98	91	97	95	95	96
Lite	1	6	3	2	3	3
Ganska mycket	1	2	0	2	1	1
Mycket	0	2	0	1	1	1
Procentbas, antal	269	121	154	157	79	390
Bortfall, antal	8	7	4	6	5	15
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 8.9 Önskemål om hjälp för alkoholproblem (K22a). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inte alls	97	88	96	94	92	95
Lite	1	6	2	3	4	3
Ganska mycket	1	2	0	1	3	1
Mycket	1	4	2	2	1	2
Procentbas, antal	269	121	154	157	79	390
Bortfall, antal	8	7	4	6	5	15
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 8.10 Oro över eller besvär av problem med narkotika senaste 30 dagarna (K21b). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	-15	16-17	18-	
Inte alls	75	61	81	67	61	71
Lite	13	21	12	16	19	15
Ganska mycket	7	10	5	10	11	8
Mycket	5	8	3	8	9	6
Procentbas, antal	269	121	154	157	79	390
Bortfall, antal	8	7	4	6	5	15
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Tabell 8.11 Önskemål om hjälp för narkotikaproblem (K22b). Procent.

	Kön		Ålder			Totalt
	Pojkar	Flickor	–15	16–17	18–	
Inte alls	74	49	77	63	52	66
Lite	13	22	12	15	23	15
Ganska mycket	5	13	4	8	13	7
Mycket	9	16	7	14	13	11
Procentbas, antal	269	120	154	156	79	389
Bortfall, antal	8	8	4	7	5	16
Totalt, antal	277	128	158	163	84	405

Referenser

ADAD – *Adolescent Drug Abuse Diagnosis. Manual* (2023).

Socialstyrelsen. (2020). *Barn och unga som begår brott – Handbok för socialtjänsten*.

Socialstyrelsen. (2020). *Placerade barn och unga – Handbok för socialtjänsten*.

Statens institutionsstyrelse. (2018). *Riktlinjer för arbete med kunskapsbaserade program*. Dnr 1.4.2-904-2022.

Statens institutionsstyrelse. (2018). *Riktlinjer för utformning och genomförande av SiS behandlingstjänst ungdom*. Dnr 1.4.2-4656-2014.

Statens institutionsstyrelse. (2018). *Riktlinjer för utformning och genomförande av sluten ungdomsvård (LSU)*. Dnr 1.4.2-3890-2018

Statens institutionsstyrelse. (2020). *Rutin för behandlingsplanering*. Dnr 1.4.2-6811-2020.

Statens institutionsstyrelse. (2023). *Behandlingsmetoder* (<https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/behandlingsmetoder/>).

Statens institutionsstyrelse. (2024). *SiS i korthet 2023*.

Statens institutionsstyrelse. (2022) *Sluten ungdomsvård* (<https://www.stat-inst.se/var-verksamhet/sluten-ungdomsvard-lsu/>) .

Sveriges Riksdag. (u.å). *Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga*. (https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-199052-med-sarskilda-bestammelser-om-var_d_sfs-1990-52/).

Sveriges Riksdag. (u.å). *Lag (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård*. (https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1998603-om-verkstallighet-av-sluten_sfs-1998-603/)

Sveriges Riksdag (u.å). *Brottsbalk (1962:700)*. (https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsbalk-1962700_sfs-1962-700/#K1).

